

KERKBAND

L' ARCA DE NOÉ

Nederlandse Interkerkelijke gemeente DENIA

38ste jaargang
17 sept.. 2017

Onderstaand lied (LB 598) uit Taizé werd gespeeld en gezongen bij het begin van de dankdienst bij het afscheid van Maarten Verboon.

Van onze Denia gemeente waren 10 mensen aanwezig in de dienst.

***Als alles duister is,
ontsteek dan een lichtend vuur
dat nooit meer dooft
dat nooit meer dooft.***

***Als alles duister is,
ontsteek dan een lichtend vuur
dat nooit meer dooft
dat nooit meer dooft.***

H
H
HHHHHHHH
H
H
H
H

E en naam-beeld en voor-beeld

(ds. Willem van Buuren)

“Kan ik u misschien helpen?”, zo vroeg ik aan een oudere dame die met moeite een tas vol boodschappen de trappen van de flat opzeulde, want een lift was er niet. Nog maar kort geleden had ik daar op de 4de etage een flatwoning betrokken en kende dus nog lang niet iedereen. De betrokken dame bleek mijn buurvrouw te zijn die precies een etage lager, onder mijn appartement woonde.

Uit deze korte, hulpvaardige kennismaking, zou een wonderlijk en intensief contact groeien. Want al snel belde ze me op met de vraag: *“Zou je eens bij me langs willen komen? Dan kunnen we met elkaar nog eens wat verder praten!”*

Ja, zo begon het allemaal, zoals mijn werk als geestelijk begeleider in het ziekenhuis ook dikwijls begon: onverwacht en gewoon met een alledaags praatje.

In de nadere kennismakingen bleek de vrouw een heel directe, krachtig parmantige dame te zijn van in de 80 jaar. Ze was heel spits, humoristisch, maar soms kon ze ook wel wat gedeprimeerd overkomen. Ze had veel meegemaakt in het Jappenkamp, gescheiden van haar man. Na allerlei omzwervingen, via medewerking van *Het Rode Kruis*, was ze weer in contact met haar geliefde gekomen. Jaren later, na de oorlog, keerden ze samen terug naar Nederland en belandden in Arnhem. Daar kregen zij een dochter die opgroeide, de scholen doorliep en op een gegeven moment een Noor ontmoette, met wie ze trouwde en daarop naar Noorwegen vertrok. De man van mijn buurvrouw overleed een tijdje later na een kort ziekbed en nu zat ze veel alleen. *“O, ik ben niet zielig hoor, ik red me wel. Alleen dat trappen-sjouwen gaat niet meer zo makkelijk”*.

“Zeg, wat doe jij eigenlijk de hele dag?”, vroeg ze me.

Toen ik vertelde van mijn werk als predikant in het ziekenhuis en aan een Opleidingsinstituut, viel ze van verbazing haast van haar stoel. *“Een dominee in mijn huis? Nee, maar dat zou mijn man eens geweten moeten hebben. Hij zou zich omdraaien in zijn graf.”*

Ja, weet u, wij zijn altijd onkerkelijk geweest". Ik: maar het maakt voor mij niet uit wat u bent, als dat voor u dan ook maar geldt. Ik kom hier niet als missionaris of zending, maar als belangstellende buurman. En, waar niets moet, kan er veel. *"Ja, dat zeggen ze wel meer aan de deur. Als je me maar niet gaat bekeren, want aan mij valt geen eer te behalen. Vroeger ben ik wel op zondagsschool geweest, maar sindsdien ben ik ongelovig"*.

Regelmatig zocht ik haar op en we praatten over van alles, over het leven, over de dood. *"Ja, weet je, ik ben een tijd verpleegkundige geweest en heb zoveel gezien en meegemaakt. Ik zou niet willen dat ze maar steeds met mij door zouden gaan. Ik heb toen een euthanasieverklaring ingevuld, maar daar ben jij natuurlijk tegen?"* *"Och, zei ik, ik heb er zelf ook een"*. *"Wát, wat zeg je me nou..!"* *Dan lijkt je mij ook een dominee van niks*" (U begrijpt dat onze conversatie inmiddels wat familiair geworden was). Ik: *"Ach, wat niks, wat maakt ons tot zuster of dominee, het gaat toch niet om hoe je genoemd wordt, maar om wat je bént. Of je van het leven een goed leven weet te maken en van de dood misschien wel een goede dood"*. Die taal verstond ze, en we praatten over het leven en de dood, zoals ik nog maar met weinigen gedaan had.

Een tijd later verhuisde ze naar verzorgingshuis *De Drie Gasthuizen* en opnieuw vroeg ze: *"Zou je weer eens bij me langs willen komen?"* Regelmatig zocht ik haar op en spraken we met elkaar. Zij maakte dan wat soep warm en ik schonk een borrel in, want daarvoor beefde haar hand te veel. Haar dokter nam afscheid en een nieuwe deed z'n intrede. Een veel jongere man. 't Was wel even wennen, maar het bleek een goede te zijn. Alleen kwam op een gegeven moment de euthanasieverklaring op de proppen, en daaraan weigerde hij zijn medewerking te verlenen. Wat nu? *"Moet ik nu op zoek gaan naar een euthanaserende huisarts?"*, zo vroeg ze mij. *"Weet jij er niet een? Moet ik weer veranderen, en het is net zo'n aardige vent"*. Ze begreep dat ik het moeilijk vond om hierin advies te geven. *"Jij weet wat ik wil"*, zei ze. *"hou jij me ook maar in de gaten en kom me opzoeken als ik in het ziekenhuis lig. Doe je dat?"*. Het was alsof ze voorvoelde wat er ging gebeuren. Op een late middag was ik bij haar toen ze me vertelde dat zij vanwege renovatiewerkzaamheden moest verhuizen naar de andere

kant van het gebouw. Ze was verdrietig, moe en zag erg tegen de verandering op. Begrijpend zei ik dat ze haar buurtjes zou missen. Maar dat was helemaal verkeerd. *“Helemaal niet. Die zijn doof en dement.”* Nee, daar verloor ze niet zoveel aan. Ik probeerde het nog een keer. *Je bent aan deze kamer gewend, je hebt er inmiddels een verhaal mee gekregen. “Wat verhaal. Helemaal geen verhaal. In de flat, dáár had ik een verhaal. Hier niet.” Wat is het dan?”,* zo vroeg ik. *“Waarom verdriet het je zo voor enige tijd te verhuizen. Wat is het dan, waarom je zo graag hier zou willen blijven?”*

Ze ging in het midden van de kamer staan en wees met haar benige vinger naar buiten. *“Zie je dat?”* Ik keek naar de Roosendaalseweg, de Huyghenslaan, allemaal huizen, en mensen te voet of op de fiets of in de auto. *“Wat bedoel je?”,* zo vroeg ik. *“Kijk dan, dáár...”* Ze wees hoger – het leek erop naar de daken van de huizen – *“die, zeg maar Jezus-figuur...”*

Op het kantorencomplex van AKZO aan de Velperweg stond een groot beeldmerk van een manspersoon met wijd uitgespreide armen, die wat blauw licht uitstraalde. *“Weet je”,* zei ze, *“zolang ik hier woon kijk ik daar naar: overdag, ’s avonds en ’s nachts. Ik laat altijd een kier van mijn gordijnen open zodat ik van mijn bed hem altijd kan zien. Als ik wakker word of niet kan slapen, als ik me verdrietig of angstig voel: hij is er altijd”.*

“Wat betekent dat voor u?”, zo vroeg ik. *“Ja, wat betekent het voor mij..., veel, heel veel. Het is wel of hij de wacht houdt met z’n armen open en ontfermend uitgespreid”.* Ik: *“... de wacht over de stad...?”* *“Ja”,* zei ze, *“... en over mij...!”*

Slechts heel kort heeft mijn oude buurvrouw aan de andere kant van De Drie Gasthuizen gewoond. Eén keer heb ik haar daar nog bezocht. Het ging slecht met haar. Ze wilde ook niet meer. Toen ze daarna in het Elisabeth Gasthuis werd opgenomen, belde ze me op. *“Kom je me opzoeken”,* zo vroeg ze. Ik ging. We spraken over het leven en de dood. Over het goede leven en het slechte leven, over de slechte dood en de goede dood.

“Wil jij met de dokter praten, je weet wel. En als ik dood ben, wil je dan wat zeggen bij de begrafenis?” Dat beloofde ik.

De specialist wist inmiddels ook uit haar eigen mond van haar wensen en zou morfine geven, tegen de pijn en voor de rust, wellicht wat meer dan strikt genomen hiervoor nodig was. Het zou niet lang meer duren. Haar dochter in Noorwegen werd gewaarschuwd. Het was zondag toen ik haar opnieuw opzocht. Ze glimlachte en zwak hoorde ik haar zeggen: *“Het is goed, helemaal goed.”*

Wat kon ik nu nog voor haar doen? Praten was te vermoeiend en hoefde ook niet meer. Toen dacht ik aan het mannetje van de AKZO, *“zeg maar die Jezus-figuur”*.

De volgende morgen belde ik de chef van de AKZO-afdeling Public Relations en vroeg of ik langs kon komen voor een foto van het naambeeld. Ik vertelde kort mijn verhaal. Zo gezegd, zo gedaan. Een grote foto kreeg ik meteen mee. En als eerste klant van Vroom & Dreesman op die maandagmiddag kocht ik een lijstje waarin de foto precies paste en toog met het geheel naar de ziekenhuiskamer van mijn oude buurvrouw. Ze glimlachte toen ze me zag, maar straalde toen ik haar de foto gaf, die ik daarna op haar nachtkastje plaatste. Misschien dacht ze daarbij ook nog even aan die dominee van niks met wie ze van die wonderlijke gesprekken had gevoerd. Maar haar aandacht en vertroosting waren bij de *“zeg maar Jezus-figuur”*. Niemand haalde die vreemde foto weg, want de verpleegkundigen waren op de hoogte dat dit geen oppervlakkige of grappige reclame stunt was, maar dat dit diep vertroostende nabijheid bevatte.

Die nacht overleed mijn oude buurvrouw, onkerkelijk, ongelovig, volgens haar eigen zeggen, maar met een vertroostend beeld van wat zij noemde *“die Jezus-figuur”* met de voor haar veelzeggende beeldtaal van de wijd-uitgestrekte-armen. Bij de uitvaartmeditatie dacht ik recht te doen aan deze toch wel heel aparte vrouw, door me te laten leiden aan de hand van woorden die ik van *de Jezus-figuur* afleidde: *“Komt tot mij, allen die vermoeid en belast zijt, ik zal je rust geven”* (Mt.11:28).

Het kinderversje uit haar jeugd en zondagsschool *“Ik ga slapen, ik ben moe, ik sluit mijn beide ogen toe, Here houd ook deze nacht, over mij getrouw de wacht”*, was nu geen vraag meer. Over een goede dood gesproken, en een veelzeggend voorbeeld.

Van de redactie:

Wie is die redactie? De redactie van de kerkband bestaat uit Bert Boxtart (BB) en Derk Rozema(DR). De kerkenraad heeft de verantwoordelijkheid voor de inhoud van de kerkband aan hen gedelegeerd. De redactie heeft de bevoegdheid om teksten te weigeren. Wij als redactie zijn geabonneerd op vele (levensbeschouwelijke) nieuwsbrieven. Daar halen we teksten uit waarvan wij denken dat ze interessant zijn voor de leden van onze interkerkelijke gemeente. Daarom leest u vaak op de 1ste regel: *(ingebracht door de redactie)* Dat de stukjes in de kerkband komen wil niet zeggen dat de inhoud de officiële mening van de kerkenraad is. Omdat we interkerkelijk zijn, komt er een breed scala aan artikelen voorbij. Vanaf heden zullen we toevoegen: BB of DR zodat u weet wie u moet aanspreken van de redactie.

Lief en leed.

(door de redactie DR)

In de afgelopen maanden zijn drie leden van onze gemeente overleden en heeft één lid formeel afscheid genomen van ons en van Spanje.

Maarten Verboon, Overleden op 9 augustus 2017 in de leeftijd van 69 jaar. Een herinneringstekst zal worden opgenomen in de volgende kerkband.

Clemens van Beem, overleden op zondag 27 augustus 2017.

In memoriam Clemens van Beem (Martine Gerth)

Verleden jaar oktober kwam Clemens aarzelend de kerk binnen op zoek naar gezelschap, naar mensen die een praatje met hem wilden maken. Bram, ingeseind door ds. Jelle Loosman, ving hem op bij de deur en met een liedboek in de hand dook hij gelijk rechts in het hoekje. Dat werd “zijn hoekje”. Ik zat altijd naast hem en we konden het heel goed met elkaar vinden.

Zijn gezondheid liet te wensen over en hij zat vaak te slapen tijdens de preek.

Als de collecteschalen er dan aan zaten te komen schudde ik hem wakker. "Buurman, de preek is afgelopen...nu betalen!!!!". Vond ie prachtig!

Hij sloeg geen zondag over. Woonde helemaal alleen in Orba en zocht gezelschap. Uit zichzelf maakte hij geen praatje, maar er kwamen tijdens de koffie altijd wel wat mensen bij hem zitten

Degenen die hem gekend hebben, zullen zich hem herinneren als een vriendelijke, aardige man en dat was hij ook.

Maar hij was oh zo eenzaam. Had in de oorlog veel familie verloren en leed daar nog steeds onder.

Toen hij ziek werd en een maagbloeding kreeg gaf hij ook te kennen dat hij het zo wel genoeg vond en geen operaties meer wilde. Hij heeft toch nog 8 dagen op intensive care gelegen in Benidorm, maar na de vierde maagbloeding gaf zijn lichaam het op.

Clemens is 82 jaar geworden en gestorven op 28 augustus.

We hebben hem tijdens die dienst herdacht. Hij is in Amsterdam bijgezet in het familiegraf.

In stilte. Dat was zijn wens.

In Memoriam Henk te Loo

(Cor Pors)

Op 6 september 2017 is op 88 jarige leeftijd Henk te Loo onverwacht van ons heengegaan.

Hij kwakkelde het laatste jaar wel met zijn gezondheid. Hij moest iedere dag in Clinica Benidorm aan zijn been, waaraan hij veel pijn had, geholpen worden. Maar het ging heel langzaam toch steeds een beetje beter. Tot er plotseling vlekken op zijn rug kwamen, die een ommekeer in zijn gezondheid veroorzaakten.

Henk en zijn echtgenote Hinke woonden in Alfaz del Pi, dat bijna tegen Benidorm aan ligt. Toch kwamen zij, als ze in Spanje waren, elke week trouw naar onze dienst in Dénia.

Heel vroeger gingen zij in Benidorm naar de kerk, maar op enig moment hebben ze besloten voortaan naar Dénia ter kerke te gaan. Zij voelden zich bij ons heel prettig.

Beiden waren in hun geloof al op jongere leeftijd, om zo te zeggen, heel vrijzinnig. Hinke's vader was bovenmeester op een dorps-school, maar had ook theologie gestudeerd, dus werd er thuis veel

over geloofszaken gesproken. Op de terugweg ´s zondags van Dé-
nia naar Alfaz del Pi werd de preek dan ook altijd uitvoerig bespro-
ken en “gewogen”.

Henk was registeraccountant en heeft, net als ik, vele jaren bij Phi-
lips gewerkt. Wij aten nogal eens samen met de echtgenoten en
vooral in het begin, gingen onze gesprekken nogal eens over de
“company”. Daar gaan ze weer, zei Hinke dan.

Het waren beide mensen met een mooi karakter en ongelooflijk aar-
dig. We zullen het echtpaar missen. Hinke gaat naar het verzor-
gingstehuis Anneke in Alfaz del Pi.

Ze vroeg me afgelopen maandag: “Ik zie jullie toch nog wel eens,
hè?”

Natuurlijk gaan we haar opzoeken; dat hebben we ook beloofd.

Maria Jobse.

Maria, heeft medio augustus afscheid genomen van onze gemeente.
Ze is ruim 35 jaar lid geweest. Ze is op 5 september permanent
verhuisd naar Amsterdam. Ze woont daar bij haar oudste zoon en
Spaanse schoondochter in.

Wij wensen haar nog vele mooie jaren in Amsterdam.

Joan en Harry Buiskool.

Deze week schreef Joan mij vanuit Putten in Gelderland (waar ze
een chalet bewonen op een chaletpark), dat Joan een pacemaker
zou krijgen en dat ze niet meer mocht rijden. Dit betekent dat ze
voorlopig niet meer naar Spanje kunnen komen. Een neef komt naar
Spanje om al reeds wat belastingzaken voor hun te regelen. Het huis
in Monte Pego zal t.z.t. in de verkoop gaan.

*****

Samenvatting kerkenraadsverg. (12 sept. *secretaris. DR*)

Cor Pors opent de vergadering en heet de aanwezige leden en ds.
Willem van Buuren, van harte welkom.

Willem houdt een inleiding over Psalm 23. De Heer is mijn herder.

De notulen zijn een juiste weergave van de vorige vergadering.

De ingekomen en uitgestuurde post.

- a. Willem heeft een voorstel gedaan voor een nieuwe tekst voor
lied 730. Deze tekst zullen we toevoegen aan de liedboeken.
- b. Predikant Hans Tiggelaar wil graag bij ons preken. Hij was dit
voorjaar bij ons in de kerk.

- c. Maaike geeft in haar werkverslag aan dat ze blij is dat ze toch naar Denia is gekomen. Het was mede een hommage aan Hans. Maaike heeft tevens een nieuwe tekst voorgesteld om te gebruiken bij het afkondigen van een overlijden.
- d. We hebben een afzegging ontvangen van ds. Riek van Zouwen. Voor hem in de plaats komt in november en december ds. Ties Prins.
- e. Ineens bemerkten wij dat de copyshop, waar onze kerkband wordt gemaakt, gestopt is. Snel een vervanging gezocht.
- f. Er ligt een uitnodiging van de Baptisten om mee te werken aan een herdenkingsprogramma mbt 500 jaar Reformatie.

Pastorale (en andere) zaken.

Cor Pors meldt dat Henk te Loo is overleden.

Vacatures. We zijn nog steeds op zoek naar kandidaten (bij voorkeur vrouwen) die zich binnen de kerkenraad willen inzetten voor onze gemeente.

We zoeken ook een nieuw lid voor de kascontrole- commissie voor april 2018.

De inspiratie-ochtend over de 10 Woorden op 20 juni was leerzaam en goed bezocht.

De volgende inspiratie-ochtend is op dinsdag 17 oktober.

De traditionele zangavond is op woensdag 20 sept. om 20 uur bij Bram & Martine Gerth in Javea.

Op zondag 1 oktober houden we onze startzondag met aansluitend een picknick bij Henk & Atie de Jong, Javea.

Evaluatie zomerperiode. Er zijn in die periode erg weinig ambtsdragers beschikbaar. Het voorstel is om meer leden te vragen om hulpkoster te worden zodat de huidige ambtsdragers minder belast worden in die zomermaanden.

De kerk 2 maanden sluiten vinden wij een slecht alternatief.

Rondvraag. Er ligt een verzoek om iets meer te vertellen over personen die net overleden zijn.

Willem zal onderzoeken of er binnen de Ned.club nog belangstelling is voor een lezing of film.

Sluiting. Willem sluit de vergadering met gebed.

De volgende kerkenraadsvergadering is op maandagmorgen 2 oktober 2017.

V an uw voorganger.

Het is inmiddels de achtste keer dat ik hier in Dénia uw voorganger mag zijn. Door de tijd heen zijn er allerlei contacten gegroeid, die ook in Nederland actief zijn gebleken en die wij zeer waarderen en koesteren. Dat bleek uit berichten van heugelijke omstandigheden, maar ook trieste gebeurtenissen als ziekte en dood ontbraken niet. Het weerzien bij onze aankomst hier, voelt als een thuiskomen, maar al snel word je ook geconfronteerd met lege plekken. Dat is dus een wat dubbel gevoel. Hoeveel te meer moet dat het gevoel zijn van hen die alleen verder moeten en een maatje (soms al tijden lang) aan hun zijde missen. Onze gedachten zijn bij hen en hopelijk en zo mogelijk kan dat ook met een bezoekje onderstreept worden. Na de kerkdiensten kunnen we daarvoor afspraken maken of telefonisch aan de pastorie.

Vanwege mijn eigen ziekte, zal ik het dit keer rustiger aan moeten doen. Wat de toekomst precies zal brengen weten we niet, maar we houden er rekening mee dat deze keer de laatste in functie zal zijn. Na thuiskomst zal een maand bestraling volgen en zullen we - niet lijdzaam - maar wel in geduldig vertrouwen de verdere ontwikkelingen afwachten.

Voor de inspiratie ochtend van dinsdag 17 oktober, heb ik gedacht aan een gesprek over **zegenen**, zoals ik dat als column ook onlangs op de kerksite publiceerde. Dat onderwerp hangt samen met de onlangs door de PKN in de kerkorde gehanteerde begrippen m.b.t. homofilie en heterofilie. Wij verwachten met elkaar bezinningsvol, constructief en waardig een gesprek te kunnen aangaan, waaraan ieder gezegend mens wat heeft.

Vanaf deze plaats groet ik u hartelijk. Dit doe ik mede namens Gerda, die tot haar grote vreugde hier nu wat langer kan verblijven. Het gaat u allen goed.

Met hartelijke groet, Willem van Buuren

Leven in Uw licht Heer,

laat ons niet wonen in het verleden

noch ons zorgen maken voor de toekomst.

We kunnen niet ongedaan maken wat is geschied;

we kunnen niet voorzien wat gaat komen.

Laat ons in plaats daarvan wonen in uw vrede,

Lief hebben en geliefd worden, genezen en genezen worden.

We geven het verleden aan U en rusten in uw vergeving.

We geven de toekomst aan U en rusten in uw liefde.

We leven in Uw licht, open onze ogen zodat we zullen zien.

We leven in uw liefde, laat uw liefde door ons stromen

Zou de rechter van heel de aarde geen recht doen?

(ingebracht door Henk de Jong)

Het uitroeiingsbevel als struikeltekst.

“Straks zal de Heer, uw God, u naar het land brengen dat u in bezit gaat nemen en veel volken voor u op de vlucht jagen. Wanneer de Heer, uw God, u de overwinning op hen schenkt, moet u hen doden (Deuteronomium 7).

Voor de westerse mens anno 2017 is dit bevel even slikken, is dit rechtvaardig?

We weten allemaal wel, als je je een beetje verdiept, dat die boeken verschrikkelijk zijn, dat ze altijd oproepen tot geweld. Ik zal niet zeggen dat de Bijbel van a tot z oproept tot geweld, maar er staan ontzettend veel geweldsoproepen in de Bijbel.

U en ik zijn niet de enigen die struikelen over bepaalde Bijbelteksten. De schrijver Dimitri Verhulst noemt de Bijbel zelfs een bloedboek. Spottend typeert hij de God van de Bijbel als het `genie der genocide`. Eigen bloed eerst zou Israëls motto zijn en de intocht in Kanaän een vorm van ´Endlösung´. Verhulst is extreem in zijn uitingen, maar vooral de verkiezing van Israël geeft hem aanstoot. De Bijbel zelf brengt die verkiezing ter sprake. “ Want u bent een volk dat aan de Heer, uw God is gewijd. U bent door Hem uitgekozen om, anders dan alle andere volken op aarde, zijn kostbaar bezit te zijn”.

Maar Gods motief is niet ethisch of etnisch bepaald, alsof Israël een superieur volk zou zijn. Gods liefde en zijn belofte aan de aartsvaders drijven Hem.

Israëls verkiezing betekent ook geen afscheid van de andere volken. "Ik zal zegenen wie jou zegenen", had God al tegen Abraham gezegd. Wie aanvaardt dat God verkiest wie Hij wil en daaraan geen aanstoot neemt, mag delen in de zegen ervan.

De Kanaänitische vrouw uit het evangelie - afkomstig uit de volken die aanvankelijk nog onder het uitroeiingsbevel vielen - is daar een prachtig voorbeeld van. Zij is blij met de kruimels die van Israëls tafel vallen.

Toch blijft dat uitroeiingsbevel van destijds een moeilijk gegeven.

Wat moet je er als Bijbellezer vandaag mee? Het is in ieder geval belangrijk om welwillend te luisteren en niet te snel te oordelen vanuit het standpunt van onze huidige cultuur. Verhalen als deze zijn niet los verkrijgbaar, maar maken deel uit van de lange weg die God met Israël en de volken is gegaan, tot aan Jezus Christus. Vraag daarom altijd wat het voor de uitleg van een tekst betekent dat Christus is gekomen en dat Gods weg met Israël en de volken op Hem is uitgelopen. Dat kan kortsluiting voorkomen. Dan kan je ook meer recht doen aan de kloof die Bijbellezers vandaag met het Oude Testament ervaren.

Als God Israël verkiest en met dat volk op weg gaat, doet Hij dat in een wereld van ruim 3000 jaar geleden, waarin niemand ooit van mensenrechten heeft gehoord en waarin sterk vanuit het collectief wordt gedacht, in volken en stamverbanden. Bovendien waren die volken destijds volop in beweging. Stammen en steden vochten om hun bestaan. De opgang van de één betekende de ondergang van de ander.

Moderne mensen denken vanuit de context van gevestigde staten. Wij lezen het verhaal van Israëls intocht met heel andere gevoelens en zijn geneigd om die met een moderne westerse maat te meten. Op zich begrijpelijk natuurlijk, maar het is wel belangrijk om je van dit enorme cultuurverschil bewust te zijn.

Het kan behulpzaam zijn om het verhaal van Sodom erbij te betrekken. Deze stad wordt door God omgekeerd vanwege het grote onrecht dat daar plaatsvond. Abraham ontkent Gods recht om daarover te oordelen niet, maar vraagt God wel om aandacht voor de onschuldigen.

“ Zoiets kunt U toch niet doen, hen samen met de schuldigen laten omkomen”. Hij die rechter is over heel de aarde moet toch rechtvaardig handelen?

Een indrukwekkend gebed, dat anders verhoord wordt dan Abraham dacht. God laat de familie van Lot ontkomen, maar dan komt het oordeel wel. De zeven volken van Kanaän staan net als Sodom symbool voor de omvang van het onrecht op aarde en voor Gods recht om daarover te oordelen. Er kan een moment komen dat God zegt dat mensen hun bestaansrecht hebben verspeeld. Dat is best heftig, maar heeft niets met racisme of

etnische zuivering te maken. In de praktijk was Israël geen haar beter en heeft het zelf ook Gods oordeel moeten ondergaan.

Mijn eigen verlegenheid met dat eenmalig gegeven uitroeiingsbevel blijft wel dat God zijn oordeel, anders dan bij Sodom, door Israël wil laten voltrekken. Dat maakt dit Bijbelverhaal kwetsbaar. Hoe kan een onheilig volk Gods heilig oordeel uitvoeren? Dreigt dan geen ontheiliging van Gods naam? Het is maar goed dat God deze opdracht niet tot het uiterste heeft doorgezet. Toch bepaalt dit Bijbelverhaal mij er blijvend bij dat God rechter van heel de aarde is. Eens zal Hij werkelijk een streep zetten en zijn oordeel over de wereld uitspreken. Wie zal die dag kunnen doorstaan? Wie zal overeind blijven wanneer Hij verschijnt ?

Het verhaal van Gods oordeel over de volken van Kanaän houdt mij ook vandaag een spiegel voor. Het laat mij zien dat het God ernst is met de wereld. Het laat mij ook de ernst van het oordeel zien dat Jezus aan het kruis heeft ondergaan. Zou de rechter van heel de aarde geen recht doen?

Abraham durfde niet verder te gaan met bidden dan tot op tien onschuldigen. In Jezus is God zelf verder gegaan tot op die ene die werkelijk onschuldig is. Omwille van één rechtvaardige is God bereid vele schuldigen vrij te spreken.

Wij mogen vandaag leven in de verwachting van Hem ´die Hij uit de dood heeft doen opstaan en ons zal redden van de komende toorn´.

En óf het dus uitmaakt voor het lezen van struikelteksten zoals Deuteronomium 7 dat Jezus is gekomen!!!!!!!!!!!!!!.

Jaap Dekker, hoogleraar op de Henk de Jong-leerstoel aan de TU Apeldoorn.

Zelden las ik .....

(*Ingebracht door Bram Gerth*)

Zelden las ik in onze Kerkband van juni jl. twee stukjes die zo lijnrecht tegenover elkaar staan. Het kan ook u niet ontgaan zijn.

Het artikel (*ingebracht door DR*) over de gnostische geschriften en het artikel van drs. Martie Dieperink ingebracht door Henk de Jong. Ik heb beide stukken een paar maal aandachtig gelezen en hoewel mijn geheugen bij mensen die mij van dichtbij meemaken, niet bekend staat als ijzersterk, dacht ik mij toch te herinneren dat Ds. Bert Schuurman (een onverdachte bron) in het verre verleden eens een inloopochtend heeft georganiseerd waarop hij dit onderwerp heeft behandeld. Wie Ds. Schuurman heeft gekend zal zich hem ongetwijfeld herinneren en het met mij eens zijn dat zijn brede benadering van dit soort onderwerpen hem tot een boeiend en algemeen gewaardeerd spreker maakten en ik leg in deze zin de nadruk op de woorden "brede benadering". Uit zijn mond geen felle veroordelingen van andere standpunten maar altijd een weloverwogen benadering van deze standpunten en het wekt dan ook geen verwondering dat zowel zijn preken als zijn druk bezochte open huizen bij iedereen bewondering opriepen.

Het toeval wil dat ik de aantekeningen van Ds. Schuurman over dit onderwerp heb bewaard. Let wel geen aantekeningen die ikzelf heb gemaakt maar zijn aantekeningen als voorbereiding voor het te geven Open Huis. Het onderwerp van het open huis was: Wie schreven het Nieuwe Testament werkelijk. Feiten, mythen en motieven..

Ik citeer Ds. Schuurman. "Het gaat om de periode tussen zeg maar de drie jaren van Jezus' publieke optreden en de totstandkoming van de eerste en oudste geschriften die wij als het Nieuwe testament kennen. Dit gebied werd vooral onderzocht vanuit de vraagstelling, wat is het verband tussen Jezus en Paulus; Het was opgevallen dat Paulus vrijwel geen verwijzingen kent naar het historisch optreden van Jezus (de wonderen, genezingen en de prediking van het Koninkrijk). Zij ontbreken vrijwel geheel in het oeuvre van deze apostel. Maar ook dat onderzoek vond plaats onder de beklemming van het idee: Jezus predikte het Koninkrijk, wat daarvoor in de plaats kwam was de kerk. We herkennen daar wel iets van, vooral als we denken aan de kerkelijke twisten die vanaf de derde eeuw in de Romeinse kerk ontstaan. De centrale vraag was natuurlijk; hoe is het na de opstanding van Jezus verder gegaan?"

Op welke wijze hebben zich gemeenten gevormd? Waar? Welke woorden of daden van Jezus werden vooral in herinnering gebracht? Het onderzoek onderging een geweldige stoot in de jaren 70 en de volgende jaren. Vooral de ontdekking en de interpretatie van de Dode Zee Rollen alsmede van de geschriften van Nag Hammadi zorgden voor veel commentaar. De naam Jacob Slavenburg is in dit verband belangrijk. Zijn stelling was dat wat wij later het Gnosticisme noemen wellicht een wezenlijker voortzetting van het onderricht van Jezus is geweest dan wat de meer officiële kerkelijke traditie ervan gemaakt heeft. Met name de lezing en interpretatie van het Evangelie van Thomas stond centraal. De laatste jaren is ook Maria van Magdala volop in het nieuws.

Er zijn velen, vooral vrouwen, die menen dat Maria van Magdala een belangrijke rol heeft gespeeld in de Jezus-beweging en dat later haar rol door een meer mannelijke overheersing, terzijde is gedrongen. Geprobeerd wordt onder het stof der eeuwen en onder het gewicht van de letters de echte Maria van Magdala naar boven te halen.

Was zij wellicht een vriendin, misschien zelfs een minnares van Jezus? Hoe ik tegenover al deze onderzoekingen sta? (zegt Ds. Schuurman) Ik denk, frank en vrij. Toen we vanaf de vijftiger jaren oog kregen voor de menselijke factor in het ontstaan van de Bijbelboeken (het werk van schrijvers en redacteuren) werd ons door prof. Berkhouwer bijgebracht dat de waarde van de Bijbel daar geenszins door behoefde te verminderen. Integendeel, we zouden des te meer bewondering voor de Geest kunnen krijgen die door en vaak ondanks de menselijke bemoeienissen zijn werk afrondt.

Ditzelfde geldt ook voor de periode die we hier behandelen (Jezus publieke optreden en het ontstaan van het Nieuwe testament).

Aan de ene kant hebben we de overtuiging dat het optreden van Jezus heel veel facetten heeft gekend, zoveel, dat het haast onmogelijk is hem in een afgerond geheel systeem onder te brengen. De kerk heeft het gedaan via het begrip "logos" (woord) en dat is zeer zeker legitiem. Maar het had net zo goed via een notie als "wijsheid" of "zoon des mensen" kunnen lopen. Het is pas met elkaar dat we er enige indruk van kunnen krijgen die min of meer bevredigend is. Aan de andere kant is er ook en juist bij kerkmensen veel "vlees en wereld" bij. We weten hoe bijvoorbeeld de kerkelijke twisten rond de vraag of Jezus God was, duidelijk een politieke betekenis hadden.

De keizers wilden ideologische eenheid in hun rijk en waren daarom gebaat bij één formule, die van de homoousios (Jezus als hetzelfde wezen als de Vader). Het ging duidelijk om een machtsstrijd en de feminiene theologen hebben gelijk wanneer ze onderstrepen dat in die machtsstrijd mannen op de voorgrond stonden. Er was veel onheilig vuur op het altaar en je moet je er eigenlijk over verwonderen dat de traditie rond Jezus levend is gebleven! Dit alles maakt dat je onbevangen aan het historisch onderzoek kunt meedoen. Je hoeft niet bang te zijn dat je je geloof verliest (dat kan natuurlijk wel maar dan zijn er andere factoren in het spel). Ik heb dus geen vooroordelen met betrekking tot dit veld van studie.

We moeten niet vergeten dat er veel Jezus-bewegingen waren in die tijd. Dat blijkt alleen al uit de veelsoortigheid van literaire en theologische genres in de boeken die het huidige Nieuwe Testament vormen. Stellen we ons voor: er is een persoon, opgegroeid in een gemeente die sterk door Paulus is beïnvloed, die op bezoek gaat bij zijn tante in een gemeente die is bewerkt door Johannes. Waarschijnlijk zou die persoon even weinig van de preek van Johannes begrijpen als wij zouden snappen van wat wij bijvoorbeeld in een gregoriaanse mis zouden vernemen. Natuurlijk zouden we begrijpen dat het over Jezus ging, maar dan houdt het wel op.

Toch moeten we er ook vanuit gaan dat er aan de ene kant rondtrekkende evangelisten zijn geweest die in navolging van Jezus alles hadden opgegeven voor de navolging van Hem en aan de andere kant gevestigde gemeenten zijn geweest van mensen die in hun maatschappelijke situatie bleven en daarin probeerden de waarden van het gepredikte Koninkrijk der hemelen vorm te geven. Over en weer bestonden er tussen deze twee groepen verbindingen. De rondtrekkenden werden gastvrij ontvangen door de "residenten" en omgekeerd werden dezen bijgepraat door de rondtrekkende evangelisten in het verstaan van het evangelie. Op deze manier moet er dan toch een soort eenheid van evangeliebeleving zijn ontstaan. Over het algemeen is natuurlijk die aangelegenheid van de wederzijdse beïnvloeding van christendom en gnosticisme een boeiende zaak. Ik heb de indruk dat door de invloed van Paulus en zijn leerlingen er toch altijd een kritische houding ten aanzien van het gnosticisme heeft bestaan. De belevingswereld van het Jodendom is toch een heel andere dan die van de Hellenisten en de oosterse mysteriereligies.

Natuurlijk zijn er aanrakingspunten geweest en natuurlijk hebben christenen met sympathie voor bepaalde Griekse denkbeelden en gnostici met belangstelling voor het Jodendom, elkaar met vriendelijkheid bejegend. Maar dat is toch heel iets anders dan de gnostiek voor een adequate vertaling van de boodschap van Jezus te houden. Daarvoor was Jezus zelf toch ook veel te “diesseitig” in zijn belangstelling.

Zijn ethiek is er niet één van ontsnapping uit het aardse tranendal, maar juist een uitnodiging om deze wereld nog eens heel anders te zien en te beleven dan gebruikelijk was, nl. als een goede schepping van God die als uiteindelijk doel heeft de doorbraak van het het Koninkrijk der hemelen. Christologie (visies op het meer-dan-mens-zijn van Jezus) hoeven niet per se negatief uit te vallen ten aanzien van de historische concrete betekenis van Jezus. Dat is wel vaak gebeurd maar je kunt je een christologie voorstellen die hemel en aarde beter verbindt.

In het algemeen gaat men ervan uit dat bv. de evangeliën verschillende lagen in hun ontstaan te zien geven: een oorspronkelijke, die dan via gebruik in de gemeente en het werk van een eindredacteur (één of meerdere) zijn huidige vorm heeft gekregen. Zo heb ik exegetisch geleerd en doe ik het nu nog. Je probeert te onderscheiden tussen de verschillende ontstaans-lagen en probeert ook te verklaren waarom latere tekstaanvullingen of tekstschrappingen tot stand zijn gekomen. Tussen de oorspronkelijke woorden van Jezus en de uiteindelijke vormgeving van het evangelie bevindt zich - om maar eens wat te noemen - de val van Jeruzalem in het jaar 70 en dat heeft een enorme schok veroorzaakt, zowel in de verhouding tussen Joden en Christenen als ook binnen de reeds bestaande christelijke gemeenten zelf: Het leek er op dat bepaalde woorden van Jezus zelf hun vanzelfsprekende vervulling vonden in de catastrofe van de val van de stad. Dat kun je aan de tekst van de evangeliën bemerken.

Toch ben ik van mening dat de afstand van wat Jezus zei en deed en wat overgeleverd werd, niet zo groot is. Natuurlijk, we weten niet exact wat er ten tijde van Jezus gebeurd is. We weten er alleen iets van door de gekleurde bril van de evangelisten heen (trouwens, wie heeft er geen gekleurde bril?). We weten dat er iets gebeurd is, we weten niet wat er precies gebeurd is, maar de afstand tussen “wat” en “dat” komt mij niet zo heel groot voor”.

“Een stichtelijke opmerking tot slot. Al het historisch onderzoek, broodnodig, kan niet in de plaats treden van de beantwoording van de vraag van Jezus: “wie zegt jij dat ik ben?”. Wat ik dankbaar en af en toe ook onzeker en twijfelend probeer vast te houden is dat deze Jezus en God bij elkaar horen. Hij, Jezus, is het beeld van de onzichtbare God en tegelijkertijd ook: Jezus en de armen horen bij elkaar: Die armen zijn zijn vrienden en als ze mijn vrienden niet zijn ben ik ook geen vriend van Jezus. Dat is iets anders dan een conclusie op grond van historisch onderzoek. Het is een antwoord op een appél dat ik ondanks alle problemen die er zijn in verband met bezig zijn met de historie tot op de dag van vandaag, blijf horen en waar ik op moet reageren. “Vind ik ook dat die drie, God, Jezus en de arme, bij elkaar horen? En is dat in mijn dagelijkse praxis te bemerken?”.

Tot zover de inleiding van dominee Bert Schuurman tijdens een open huis. Zelf vind ik de toonzetting van de inleiding en de afwegingen die gemaakt worden heel eerlijk en duidelijk overkomen. Er worden geen stellingen betrokken, laat staan dat er geschoten wordt en er wordt niet teruggedeinsd voor een vraagteken hier en daar.

Twijfelen.

(ingebracht door de redactie / D.R.)

Sommige dominees zeggen dat christenen die nooit twijfelen of hun geloof wel echt is, geen kind van God zijn. Ik ken meerdere christenen die zeggen dat ze nooit twijfelen of ze wel echt een kind van God zijn. Dit zijn mensen die echt met God leven en bij wie ik geen dingen zie waardoor ik aan de echtheid van hun geloof twijfel. Wie moet ik geloven?

ANTWOORD: Beste vragensteller,
Is twijfel een kenmerk van het ware geloof? Dat zou ik zo niet willen zeggen. Wat wel duidelijk is uit de Schrift, is dat gelovigen soms diep kunnen vallen of verzocht worden. De bekende voorbeelden daarvan vind je ook in: David en Petrus. Maar zij zijn bepaald niet de enigen. Lees de Psalmen, luister naar Job, hoor de klachten van

een profeet als Jeremia.

Luther zei niet zomaar dat geloven een geloven is in aanvechting. Een oud gezegde van beproefde christenen luidt: “Zie ik mezelf, dan beef ik, maar zie ik Christus dan leef ik.” Gelovigen vallen zichzelf vaak zo tegen. Lees maar wat de bekeerde Paulus over zichzelf schrijft in Rom.7. In de strijd van het geloof kan het heel diep gaan. Een gelovige valt de Here nooit tegen, maar hij valt zichzelf zo vaak tegen. Ik zou dat niet een kenmerk van het ware geloof willen noemen, maar het hoort wel bij de realiteit van het geloof.

Ik hoop dat ik je zo een beetje verder geholpen heb.

Ds. Jaap Westerink (Chr. Ger. Urk)

Deelname aan het Heilig Avondmaal. *(ingebracht door de redactie / D.R.)*

VRAAG

Mag ik deelnemen aan het avondmaal als ik weet dat ik gered ben maar het leven niet aan lijk te kunnen? Er staat in het formulier dat degenen die het leven dat God gegeven heeft verachten, niet deel mogen nemen. Op dit moment ben ik er echt klaar mee, omdat ik werkelijk waar niet weet hoe het ooit goed moet komen. De dagen worstel ik door en zijn elke keer opnieuw een kwelling. Ik weet dat God mij de kracht wil en zal geven, maar dat ik zelfs te zwak ben om daar nog op te vertrouwen.

ANTWOORD: Beste vragensteller,

Het eerste dat bij mij opkwam bij het lezen van jouw vraag was de geschiedenis van Elia. Ook hij bad om niet meer wakker te mogen worden. Voordat hij ging slapen bad hij om te mogen sterven. Hij zei: “Het is genoeg, neem nu mijn leven”. Na dit gebed ging hij onder een bremstruik liggen slapen.

Wat een diepte maak je door wanneer je tot dit gebed komt. Ook jij noemt er het één en ander van; het is waar, de zware omstandigheden van het leven kunnen wel tot de doodswens leiden, maar als je vraagt: dat kan toch niet, dan zien we in ieder

geval dat het zelfs bij de kinderen van God wel degelijk voorkomt, zelfs bij die knecht van God, de profeet Elia, die toch later opvoer naar de hemel en eeuwig deel kreeg aan het hemelse rijk van Christus. Dit kind van God, zo in de diepte geweest, voer op tot de hoogste hoogte, waar deze vraag, het zo even genoemde gebed, en alle andere ellende van het leven, niet meer zal zijn, maar waar God verheerlijkt wordt om wie Hij was en is, om wat Hij in Christus Jezus geschonken heeft, zelfs aan zo'n bidder als Elia.

Wat is en blijft het nodig om de maaltijd van God, ingesteld door de Here Jezus voor Zijn sterven, te eten, om door de kracht van die spijs, namelijk in het gelovig (hoe zwak ook, hoe bestreden ook) zien op wat Jezus gedaan heeft voor een zondig mens als jij en wij, weer opgebeurd te worden boven alles uit en op de Koning te mogen zien, Die de Zijnen, ondanks hen, ondanks Elia ('s gebed), ondanks die overblijvende zwakheden, vasthoudt. Niets, maar dan ook niets kan ons scheiden van de liefde Gods in Christus Jezus.

Wat betreft het formulier: er staat niet dat degenen die het leven van God gegeven verachten niet mogen deelnemen, maar dat "alle verachters van God, Zijn Woord en de Heilige Sacramenten zich van de tafel van de Here zich hebben te onthouden". Door de oorspronkelijke opsteller (Oecolampadius) van deze woorden, die nu in ons formulier worden weergegeven, hebben zij de betekenis: zij die zich niet uit Gods Woord willen laten overtuigen. Hiermee wordt niet bedoeld de zonde of zwakheid die in ons overgebleven is, maar zij die God, Zijn Woord en de sacramenten verwerpen, ongelovig naast zich neerleggen.

Ik wens je heel veel sterkte toe en dat je door de kracht van Zijn spijs in Woord en Sacrament van kracht tot kracht verder mag gaan.

Ds. P. C. van Keulen

Zo voelt een bijna-doodervaring (3 van 3)

(ingebracht door de redactie. DR)

Ze veranderen vaak zo sterk van karakter dat partners het idee hebben met een ander te maken te hebben. Toch hadden deze drie mensen hun bijna-doodervaring niet willen missen.

." Lucia Prinsen (47), Giethoorn. Leeft van een uitkering."

“Een groot huis, een drukke baan, een mooie auto, een kind, een intensief sociaal leven, een partner: ik had het helemaal voor elkaar. Soms twijfelde ik. Is dit alles, dacht ik dan. Maar dat slikte ik weg. Niet zeuren”.

Alles veranderde toen ik in augustus 2005 in het ziekenhuis lag om te bevallen van mijn tweede kind. Ik kreeg een verkeerd medicijn toegediend. Een grove fout die me bijna het leven kostte. Ik zakte weg maar ik zag alles: de paniek bij de artsen en verpleegkundigen, ik hoorde het wanhopige gevloek van de gynaecoloog. Mijn partner stond op de gang met een grauw gezicht. Dat hij niet bij me was, vond ik vreemd.

Intussen bevond ik me in een allesomvattende intens pure liefde, warmte en geborgenheid. Alles was licht en helder. Tegelijk was ik het middelpunt van een stille orkaan van rondrazende waarheden en tegenstrijdigheden. Ik beleefde de essentie van het leven, ik begreep mezelf en de mensen om me heen. Naderhand kwamen twee woorden steeds naar voren: geduld en compassie. En ik wist: wat er ook gebeurt, het klopt en het is goed.

Ik kwam bij in een kapot lichaam. Gezond was ik in het ziekenhuis aangekomen, als een wrak kwam ik eruit. En met het besef dat je, blijkbaar, zomaar dood kunt gaan. Niets ging meer vanzelf. Ik heb jaren moeten revalideren. Pas sinds een half jaar is het lichamenlijk beter met me. Angst voor de dood heb ik al helemaal niet meer. Over mijn ervaring kon ik met niemand praten. Niet met vrienden, niet met familie, niet met mijn partner. Ze begrepen mijn verhaal niet of hadden geen interesse. De relatie met mijn partner werd steeds slechter, ook omdat ik zo veranderd was. Ik kon niets meer

op de automatische piloot, mijn lijf werkte niet meer mee. Bezit en status zeiden me niets meer. Voor mij draaide het om liefde, om zijn wie je bent. Ik kon me niet meer laten leiden door wat mijn hele leven mijn leidraad was geweest: me dienstbaar maken aan anderen.

Uiteindelijk ben ik weggegaan bij mijn partner. Geen makkelijke beslissing, want ik had behalve wat spaargeld geen middelen van bestaan. Werken kon ik niet meer, alimentatie kreeg ik evenmin. Ik ben door een diep dal gegaan voor ik mijn leven weer op de rails had. Het was het allemaal waard. Vanuit een groot, onderliggend vertrouwen en innerlijke rust leef ik mijn leven nu zoals het komt, onafhankelijk van wat anderen denken of verwachten. Ik geniet van mijn kinderen, die het levende voorbeeld zijn dat alles klopt. Ik verwonder mij dagelijks over het leven en sta stil bij waar ik vroeger aan voorbijging. Angst voor de dood heb ik al helemaal niet meer. Wederopstanding. Dat vind ik een mooi woord voor wat mij is overkomen. Want dat is precies wat het is. Er is een Lucia van voor de bijna-doodervaring en een Lucia van erna. En ze zijn totaal verschillend. Als een rups die, eindelijk, een vlinder is geworden."

*****

(De volgende drie artikelen zijn ingebracht door de redactie. DR)

GELOVEN DOE JE IN DE KERK?

NADENKEN OOK

Ik geloof dat ik mijn verstand heb gekregen om te gebruiken. Maar ... er is meer dan ik kan begrijpen. Ik geloof dat godsdienst helpt de menselijke samenleving in te richten en daarvoor waarden als vrede, gerechtigheid en heelheid van de schepping te praktiseren en door te geven.

Luc Batterink, geboren (1945) en getogen in Dedemsvaart, Overijssel, voor (technische) studie naar de randstad (Delft). Met Weiny getrouwd, twee dochters, twee kleinkinderen. Voor het werk bij de rijksoverheid naar Noord-Brabant verhuisd, eerst naar Bergen op Zoom en daarna naar 's-Hertogenbosch en daar gebleven.

Sinds de jaren '60 onderweg veel geloof kwijtgeraakt. Godsbeelden steeds aangepast. De cursus: Theologie voor Gemeenteleden, heeft

daarin bevestigd wat al lang gaande was. Blij met de veelkleurigheid van de kerk.

Ik geloof dat ik mijn verstand heb gekregen om te gebruiken. Maar ... er is meer dan ik kan begrijpen. Ik geloof dat godsdienst helpt de menselijke samenleving in te richten en daarvoor waarden als vrede, gerechtigheid en heilheid van de schepping te praktiseren en door te geven. Ik geloof in een kerk, waarin mensen naar elkaar omzien, en die boodschap heeft aan de stad en de wereld. De christelijke kerk beschikt met de Bijbel over een kostbare schat, waarvan de inhoud onophoudelijk inspiratie biedt.

Het motto: 'Behandel anderen zoals jezelf behandeld wilt worden' spreekt mij zeer aan voor dagelijks gebruik.

GELOVEN DOE JE IN DE KERK?

HELPEN OOK

Het gezegde "Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet" draai ik graag om. "Wat jij wilt dat aan jou geschiedt, doe dat ook voor een ander".

Mijn naam is Jan Rusch. Ik ben 57 jaar, 30 jaar getrouwd, vader van 3 kinderen en opa van 2 kleindochters.

Al vanaf mijn jeugd ben ik betrokken bij de kerk en heb ik in verschillende functies mijn steentje bijgedragen aan het samen-gemeente-zijn, waarbij het gebod 'Heb uw naaste lief als uzelf' mijn leidraad is. Om hieraan invulling te geven, draai ik het gezegde "Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet" graag om.

"Wat jij wilt dat aan jou geschiedt, doe dat ook voor een ander", als je daarvoor in de gelegenheid bent. Alleen op die manier kun je volgens mij samen gelukkig worden en dat is volgens mij ook het doel van dit gebod.

Verder heb ik ook de ervaring dat als je je voor anderen inzet, je daar vaak meer voor terugkrijgt dan je erin investeert. En dat kan zowel in je eigen omgeving als ver weg in een ander land, want via bijvoorbeeld e-mail kun je tegenwoordig gemakkelijk contacten onderhouden met mensen op bijna alle plekken op de aarde. Door deel te nemen aan kerkelijke activiteiten, doe ik hiervoor inspiratie op en kan ik even bijtanken, als de batterij weer opgeladen moet worden.

GELOVEN DOE JE IN DE KERK?

TROOSTEN OOK

Er zijn voor de ander en naar elkaar omzien, dat is onze opdracht in deze wereld toch en dat probeer ik te doen met heel mijn hart.

Ik ben Yolanda Ulfman, getrouwd, moeder van een zoon en een dochter en samen met mijn man wonen we in Hurdegaryp in Friesland. Ik ben 63 jaar.

Troosten past bij mij, denk ik, omdat ik vaak van mensen hoor dat ik een groot hart heb. Mensen die om wat voor reden dan ook verdrietig zijn, wil ik graag troosten door naar hen te luisteren, er voor hen te zijn, een arm om de schouder leggen of een knuffel geven. Woorden zijn dan niet nodig, kunnen zelfs afbreuk doen. Er zijn voor de ander en naar elkaar om zien dat is onze opdracht in deze wereld toch en dat probeer ik te doen met heel mijn hart.

Of ik troost vind in de kerk? Ja zeker, het is niet alleen troost die ik vind in de kerk, ook medeleven. Zelf sta ik open voor mijn medemens en zit ik met iets dan heb je altijd wel een luisterend oor, een bemoeidigend woordje. Yolanda Ulfman-Dijkhoff.

Een mooie joodse anekdote. *(ingebracht door de redactie DR)*

Hij gaat over Moos die sterft en bij God aanklopt om toegelaten te worden in de hemel.

God vraagt hem nieuwsgierig: 'Wat heb je zoal gedaan tijdens je leven op aarde?'

Moos antwoordt: 'Heer, ik heb alle heilige teksten bestudeerd en precies gedaan wat daarin staat dat men doen moet'.

'Echt waar?' zegt God, en zijn gelaat betreft enigszins. 'Dat was alles?' 'O nee,' zegt Moos, 'ik heb aan de voeten gezeten van de alerbelangrijkste rabbi's, en als ik in de Schriften niet kon vinden wat ik moest doen, vroeg ik het hen. Ik heb altijd precies gedaan wat zij mij opdroegen'.

Trots kijkt Moos op naar God, in de verwachting nu een vooraanstaande plaats in de hemel, te krijgen, heel dicht bij God.

Maar God kijkt helemaal niet blij.

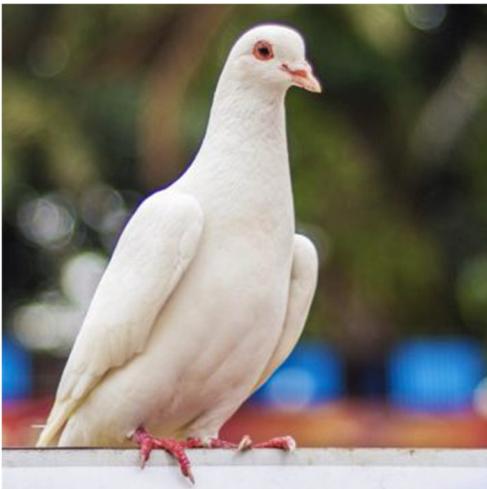
'Weet je,' zegt hij peinzend tegen Moos, 'ik heb eeuwen nagedacht over de mens die jij moest worden en die nodig zou zijn op de plek

en de tijd waar jij geboren zou worden. Ik heb jou een innerlijk weten meegegeven van jouw persoonlijke bestemming. Ik heb je rijkelijk van talenten voorzien om die bestemming te kunnen realiseren. Ik heb je hart vervuld van verlangen om datgene te doen waarvoor je bestemd was.

En je hebt niet naar je hart geluisterd? Je bent niet Moos geworden? Wat zonde, dat je je bestemming gemist hebt.'

En God voegt daaraan toe, na een tijdje stil te zijn geweest: 'Weet je, ik ben Liefde, en ik kan niet anders dan je toelaten tot de hemel, want ook ik moet als God mijn bestemming volgen. Hier is iedereen altijd welkom. Dat je welkom bent, dat is de hemel. Dus, daar is de hemelpoort. Maar soms, als we elkaar aankijken, zul je de spijt in mijn ogen zien dat je niet geworden bent zoals ik je bedoeld had. En de pijn in je hart die je daarbij zult voelen, is misschien wel wat jullie mensen de hel noemen.'

*****

Vrede & heelheid.

(ingebracht door de redactie. DR)

In je leven kun je verlangen naar vrede: naar rust, heelheid en de afwezigheid van strijd. De situatie wereldwijd, problemen in je eigen omgeving of onrust in je innerlijk leven kunnen dit verlangen versterken. Een verlangen naar een leven in harmonie met jezelf, met de mensen en de wereld om je heen, en met God. Heelheid voor de mensen. In de Bijbel betekent vrede: de heelheid van een groep mensen of van een persoon. Zo houdt vrede in dat er geen oorlog of strijd is tussen volken, en tussen familieleden of gelovigen onderling. Veiligheid, welvaart en gezondheid horen bij een leven in

vrede, net als een rustige, vredige dood.

Vrede is ook: leven in vrede met God. Dat betekent gehoorzaam zijn aan God en vertrouwen op hem. God schenkt zijn vrede als een zegen (Psalm 29:11) en profeten vertellen over Gods belofte als een visioen van vrede (Jesaja 32:17-18).

In het Nieuwe Testament brengt Jezus vrede tussen God en mensen (Romeinen 5:1). Zijn vrede is ook een steun voor zijn leerlingen bij hun werk in de wereld (Johannes 16:33).

De vrede van God of Jezus staat tegenover innerlijke onrust en zorgen. De vrede die God geeft is een van de vruchten van de Heilige Geest (Galaten 5:22).

Zegen van de God van de vrede.

God wordt 'de God van de vrede' genoemd (Romeinen 15:33). *Zijn vrede kun je als zegen ontvangen.*

'Moge de HEER u zegenen en u beschermen, moge de HEER het licht van zijn gelaat over u doen schijnen en u genadig zijn, moge de HEER u zijn gelaat toewenden en u vrede geven.' (Numeri 6:24-26)

'In vrede leg ik mij neer en meteen slaap ik in, want u, HEER, laat mij wonen in een vertrouwd en veilig huis' (Psalm 4:9).

'Ik laat jullie vrede na; mijn vrede geef ik jullie, zoals de wereld die niet geven kan. Maak je niet ongerust en verlies de moed niet.'
(Johannes 14:27).

'Dan zal de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, uw hart en gedachten in Christus Jezus bewaren.'
(Filippenzen 4:7).

Vrede zij met u

Als mensen elkaar in de Bijbel groeten, wensen zij elkaar vrede toe. Bijvoorbeeld om iemand een behouden reis toe te wensen, maar ook om de vrede van God en Jezus aan elkaar mee te geven.

Jezus geeft zijn leerlingen zo zijn vrede, en Paulus groet de lezers van zijn brieven met de vrede van God en Jezus.

Vrede is er om door te geven.

'Genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heer Jezus Christus.'
(1 Korintiërs 1:3). (Ned. Bijbelgenootschap)

Nieuwe contacten. Drie tips. *(ingebracht door de redactie. DR)*

‘Zeg wat je gaat doen, doe voortreffelijk wat je gezegd hebt en zeg wat je gedaan hebt!’

De meeste kerkgemeenschappen zijn goed in het onderhouden van bestaande contacten, maar vinden het moeilijk om nieuwe banden op te bouwen.

Nynke Dijkstra, adviseur Missionair Werk en Kerkgroei van de Protestantse Kerk: ‘Vaak gaat het om verlegenheid. Kerkleden willen niemand iets opdringen. Zet je daar overheen.’

Ze geeft drie tips.

1. **Spreek nieuwkomers aan.** Je ziet het weleens bij het koffiedrinken na de dienst. Bekenden staan met elkaar te kletsen en de nieuwkomers zijn alleen. Dat is geen onwil, maar een beetje gêne, kerkleden zijn heel snel bang voor ‘te veel’. Maar een band opbouwen begint met contacten leggen. Ik vind het heel slim om te vragen: ‘Kan ik iets voor u doen?’

2. **Ga voor persoonlijk contact.** Mensen die nieuw binnenkomen, zijn op zoek naar een plek waar ze zich thuis voelen. Persoonlijk contact is daarin de sleutel. Uit onderzoek blijkt dat mensen daarom in de kerk blijven komen. Dat geldt ook voor jongeren. Zij hoeven echt geen flitsend programma of een mooie folder, ze willen het liefst hun leven delen.

3. **Blijf trouw.** Trouw zijn aan mensen is niet meer zo vanzelfsprekend in onze tijd. Maar in de kerk is het dat wel. Dus blijf belangstellend. En als iemand niet meer komt, probeer dan gerust eens een belletje. Of spreek hem aan als je deze persoon op straat tegenkomt: ‘Hé, lang niet gezien!’

20 SEPTEMBER. MUZIEKAVONDJE MET DORY EN MARTIN DE VOS.

(Bram Gerth)

Of u nu een kantoorageenda heeft of een elektronische agenda, het opslaat in uw telefoon of in uw geheugen, noteer of onthoud: 20 september 20.00 uur, muziekavond met Martin en Dory bij Martine en Bram Gerth, in de Calle Bahamas nr.10 in Javea.

Niet vergeten mee te nemen; uw (lees)bril, tuinstoeltje, zaklantaarn en natuurlijk twee losse Euro's ter bestrijding van de kosten.

Het repertoire is uitgebreid met nieuwe liedjes en niet één van de oude liedjes is geschrapt. Uiteraard wordt de samenzang af en toe onderbroken door een optreden van Dory waarbij de ervaring ons heeft geleerd dat dit altijd weer verrassend is. Voor een drankje en een knabbeltje wordt gezorgd. Wel even van te voren uw komst aankondigen bij Derk Rozema. Vorig jaar hebben ruim veertig mensen dit evenement bezocht en dat zegt toch wel iets. Het zou leuk zijn om dit jaar het bezoekersaantal van vorig jaar te overtreffen. Ruimte genoeg. U komt toch ook?

Collecten komende periode: (1ste collecte altijd voor de kerk)

- 17 sept. : Diaconie (= voedselbank)
- 24 sept. : Onderhoud van kerkzaal en pastorie.
- 1 okt. Diaconie (=voedselbank)
- 8 okt Onderhoud van kerkzaal en pastorie
- 15 okt. Sociale projecten.

Muziekagenda:

(Cor Pors)

21e internationale orgelfestival in Pedreguer, església de la Santa Creu.

Vrijdag 29 september 2017, 20.30 h.

Valencia Trompetsolisten: Ernesto Chuliá, Joaquin Cabrera, Vicente López, Nicolás André, Jesús Ramón, Jorge Oliver en Javier Gimeno, timbals, Izumi Kando, orgel.

Werken van o.a. J.B. Lully, J.S. Bach, G.F. Händel, G.B. Loillet en J.J. Mouret.

Vrijdag 6 oktober 2017, 20.30 h.

Kamerorkest Dornach (Basilia Suïssa) Josep Vicent Giner, orgel. Jonathan Brett Harisson, directie. Werken: T. Albinoni: Adagio, F. Poulenc: strijkorkest en timbals, L. Janacek: suite voor strijkorkest, J. Sibelius: impromptu for strijkorkest.

Vrijdag 13 oktober 2017, 20.30 h.

Kwartet Simfónica de Bankia. Jorge Llamas, viool 1, Celia Mateos, viool 2, Ana Valdés, viola, Javier Morillas, violoncel. José David Asensi, orgel.

Werken van J.S. Bach, F.J. Haydn en W.A. Mozart. (Kerksonaten en orgel)

Vrijdag 20 oktober 2017, 20.30 h.

Matthias Schlubeck. Flauta de pa. Josep Vicent Giner, orgel.

Concerten, Sonates en variaties.

Werken o.a. van A. Corelli, J.S. Bach, G.Ph. Telemann en W.A. Mozart

Vrijdag 27 oktober 2017, 20.30 h.

Koor en orkest van La Restoria.

Olatz Moreno, sopraan, Imma Oltra, contra alt, José Martinez, tenor, Joan Carles Morales, bas. Jaume Morell, directie.

Werken: F.J. Haydn: Concert voor orgel en orkest, F. Schubert: Magnificat, G.F. Händel Messiah (deel 3)

Entrée per concert 15 Euro; Abonnement voor 5 concerten 55 Euro.

Kaartverkoop: Konzert Freunde, Ilse Kübler. Tel. 965 788 840

Proakustik Nicole Paulini, Dénia, Carrer Diana 49, maandag t/m vrijdag 9.30 – 14.00h. Tel. 965 782 548;

Costa Blanca Nachrichten Benissa, Avda Pais Valencia 58, Tel. 902702010

En ook op de concertavond aan de ingang van de kerk.

Momentos de Musica (Peter Neeteson), Villa “El Nido”, Javea (Costa Nova)

30 September & 1 October , 14:30 uur

“Matinee concert” Wouter Harbers (piano)

Wouter www.wouterharbers.nl speelde vorig jaar ook bij Peter, o.a. in het Pianoconcert van Chopin met het Nederlandse Bach Kwartet.

Nu speelt Wouter Beethoven: Mondscheinsonate; Schubert: 3 Impromptus (o.a. Rosamunde); Chopin: 2 Nocturnes en Grande Vals Brillante; Schubert/Liszt, Ständchen; Liszt: Liebestraum; Schumann/Liszt, Widmung. En op orgel Widor, Toccata (Symph. 5).

Kaarten slechts € 35 incl. open bar en tapas menu,

via www.momentosdemusica.es of telefonisch bij Peter Neeteson 634 979 620

Mededelingen:

Onze sociale projecten zijn:

- Dominicaanse Republiek
- Ooghulp Wereldwijd
- Lilianefonds
- Oikocredit

Collectes voor de diaconie gaan naar de Voedselbank in Denia (naar mensen die door de crisis onze hulp hard nodig hebben).

• Predikant

Tot en met 29 oktober zal ds. Willem van Buuren uit Oosterbeek onze predikant zijn.

Daarna komt gedurende de maanden november en december ds. Ties Prins. Hij valt in (daarvoor dank) voor de predikant die door ziekte moest afzeggen.

Indien u prijs stelt op huisbezoek, verzoeken wij u dit telefonisch of in de kerk zelf te melden bij de predikant.

• De **Kerkband** komt meestal medio van de maand beschikbaar.

Wilt u een bericht ontvangen zodra de Kerkband beschikbaar is op de website (en uw emailadres is bij ons nog niet bekend), stuurt u dan een email aan de secretaris van de kerkenraad (zie onder).

Kopij voor de redactie van de kerkband kunt u sturen aan hetzelfde adres.

De volgende Kerkband komt (D.v.) 8 oktober uit.

• **Mutaties:** Als er veranderingen optreden in uw persoonlijke gegevens in Spanje, Nederland of België, wilt u die dan doorgeven aan de secretaris (zie onder).

• De **kerkenraadsvergadering** wordt meestal gehouden medio van elke maand. Als u iets wilt inbrengen, dan ontvangen we graag de stukken twee weken van te voren.

Email secretaris: ned.int.gem.denia@gmail.com

Nederlandse interkerkelijke gemeente te Denia

Reg.no. 016034 C.I.F.: R-0300445D

Kerkgebouw: Iglesia evangélica - El Arca de Noé,
Calle Sanchis Guarner 9, 03700, Denia

Kerkdiensten: Elke zondag om 11 uur (aansluitend koffie /
thee drinken)

Pastorie: Tevens correspondentieadres.
Carrer Aristeu 23, Marquesa 1, 03700, Denia.

Predikant: Bezoek graag telefonisch aankondigen
tel. 96 578 5045 of 655 520 864 (mobiel)

Kerkenraad:		Telefoon:
Voorzitter:	Cor Pors, Javea,	96 646 0841
Vice-voorz.	Henk de Jong, Javea	60 938 7739
Secretaris/red.	Derk Rozema, Javea,	68 671 7454
Penningm.	Piet vd Brugge, Benissa	96 574 8970
Lid.	Ypie Draaisma, Benissa	96 574 7431
Huismeester	Chris de Jong, Teulada	67 772 9509
red. Kerkband	Bert Boxtart, Javea	67 636 0501
1 vacature		

De emailadressen van de kerkenraad vindt u op de website.

Organisten:	Edo Luynenburg	96 575 6547
	Cor Pors	96 646 0841
	Peter Neeteson	63 497 9620 of 0031-622413706

Hulp in nood:	Martine Gerth	96 579 5152
	Ati de Jong	63 023 8424

Website: www.kerkdenia.nl
Email: ned.int.gem.denia@gmail.com

Vrijwillige bijdragen:

Spanje: Bankrelatie: BBVA. te Javea.
IBAN: ES23 0182 0142 0002 0150 5998
BIC: BBVAESMM

t.n.v. Iglesia evangélica en Denia

Nederland: Bankrelatie: ING te Geldrop
IBAN: NL50 INGB 0004 2235 67
BIC: DLBKNL2A

t.n.v. Kerkvoogdij Ned.int. gem. te Denia